

Чланак 5.

Matični aerodrom, u svezi s ovim pravilnikom, je aerodrom na kome se nalazi sjedište središta za izobrazbu ili aerodrom koji je od sjedišta središta udaljen najviše trideset kilometara.

Чланак 6.

Središte za izobrazbu može, ukoliko to zahtijevaju meteorološki uvjeti ili ukoliko nastane promjena na matičnom aerodromu, koja onemogućava izvođenje izobrazbe, pojedine etape izobrazbe obavljati i na drugom aerodromu, ali ne duže od trideset dana.

Aerodrom na kome se prijevremeno izvodi izobrazba mora ispunjavati propisane uvjete i imati dozvolu za korištenje koju je izdala Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine.

Чланак 7.

Središte za izobrazbu obvezno je osigurati sljedeća učila:

- 1) navigacijsku kartu BiH u razmjeri 1:500000, s ucrtanim zračnim putovima i zabranjenim zonama,
- 2) zemljopisnu kartu BiH u razmjeri 1:50000,
- 3) kartu aerodromske zone u razmjeri 1:500000,
- 4) radio-navigacijsku kartu BiH,
- 5) zbornik zrakoplovnih podataka (AIP),
- 6) zbornik zrakoplovnih podataka za športske aerodrome,
- 7) putni priručnik,
- 8) navigacijsko računalo s naputkom za korištenje.

Pored učila iz stavka 1. ovog članka, središte za izobrazbu obvezno je osigurati i druga učila predviđena programom izobrazbe kao što su makete, crteži, presjeci instrumenata i opreme, audio-vizualna sredstva, sheme sustava, stalak za podučavanje, crteže, aviokomponente i dr.

Чланак 8.

Središte za izobrazbu kandidata za stjecanje dozvole profesionalnog pilota, prometnog pilota, navigatora letača, inženjera letača, ovjeritelja letača i kabinskog osoblja, kao i za stjecanje odgovarajućih ovlaštenja mora imati odgovarajući uređaj za simuliranje letenja (simulator), na kome se izvode vježbe propisane programom izobrazbe.

Чланак 9.

Prostorije središta za izobrazbu moraju biti zasebne građevinske cjeline ili moraju imati zaseban ulaz i ne mogu biti dio ugostiteljskog ili stambenog objekta. Prostorije središta za izobrazbu moraju biti izgrađene tako da buka od letenja i buka od održavanja zrakoplova ne ometa nastavu i da slušatelji iz jedne prostorije ne ometaju slušatelje u drugoj prostoriji.

Чланак 10.

Središte za izobrazbu na matičnom aerodromu mora imati prostorije za pripravu pilota pred praktičnu izobrazbu, i to odgovarajuću prostoriju za kandidate koji čekaju red za letenje i odgovarajuće prostorije za letačku pripravu i analizu letenja.

Чланак 11.

Zrakoplovi koji se u središtu za izobrazbu koriste za izvođenje praktičnog dijela izobrazbe moraju se koristiti ovisno od kategorije i namjene za koju su homologizirani, koje su upisane u Uverenje o plovidbenosti.

Oprema, uređaji i instrumenti ugrađeni u zrakoplov iz stavka 1. ovog članka moraju biti ispravni u vrijeme izvođenja izobrazbe.

Чланак 12.

Središte za izobrazbu, ovisno od broja kandidata na izobrazbi i programa za odgovarajuću vrstu izobrazbe, mora imati odgovarajući broj nastavnika i instruktora.

Temeljem članka 61. stavak 1. i članka 16. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), članka 6. stavak 1. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 2/04), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH, donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA KOJE MORA ISPUNJAVATI ŠKOLA ILI ŠKOLSKO SREDIŠTE ZA IZOBRAZBU ZRAKOPLOVNOG OSOBLJA

Чланак 1.

Ovim pravilnikom propisuju se uvjeti koje mora ispunjavati škola ili školsko središte za izobrazbu letaćkog, padobranskog i kabinskog osoblja (u daljnjem tekstu: središte za izobrazbu) radi dobijanja dozvola, odnosno ovlaštenja koja se upisuju u dozvolu.

Чланак 2.

Zrakoplovno osoblje iz članka 1. ovog pravilnika poučava se u središtu za izobrazbu prema programu poučavanja za svaku vrstu izobrazbe.

Чланак 3.

Središte za izobrazbu mora imati bazni aerodrom i prostorije za održavanje izobrazbe i smještaj uređaja, opreme, učila, školske dokumentacije, pismohrane i knjižnice.

Aerodrom, prostorije, uređaje, opremu i učila središte za izobrazbu mora osigurati za period koji ne može biti kraći od dvanaest mjeseci.

Svaka promjena uvjeta rada središta za izobrazbu mora se prijaviti Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine.

Чланак 4.

Središte za izobrazbu obvezno je osigurati:

- 1) odgovarajuće zrakoplove i padobrane;
- 2) uređen aerodrom, poligon ili drugi teren koji omogućava uspješno izvođenje nastave s praktičnom izobrazbom, ovisno od vrste izobrazbe za koju se koristi;
- 3) zatvoren hangar sa odgovarajućom instalacijom;
- 4) skladište za avionsko gorivo i mazut, sa uređenim prostorom za pretakanje goriva;
- 5) priručnu radionicu s skladišnim prostorom za rezervne dijelove;
- 6) ambulantu koja ispunjava propisane uvjete;
- 7) kontrolni toranj ili drugu prostoriju za rukovođenje letenjem;
- 8) elektronička i radio sredstva (telefon, faksimil, radio postaja i sl.).

Чланак 13.

Nastavnik teorijske izobrazbe kandidata za stjecanje dozvole profesionalnog pilota, prometnog pilota, navigatora-letača, inženjera-letača, ovjeritelja-letača i kabinskog osoblja, kao i za stjecanje odgovarajućih ovlaštenja, mora imati najmanje višu stručnu spremu iz područja koje predaje i najmanje jednu godinu radnog iskustva u zrakoplovstvu.

Rukovoditelj teorijske izobrazbe, pored toga što mora ispunjavati uvjete iz stavka 1. ovog člana, mora imati i najmanje tri godine iskustva kao nastavnik teorijske izobrazbe.

Чланак 14.

Nastavnik teorijske izobrazbe za stjecanje dozvole športskog pilota aviona, pilota ultralakih aviona, pilota jedrilice, pilota slobodnog balona, pilota zmaja i padobranca s odgovarajućim ovlaštenjima mora imati najmanje srednju stručnu spremu iz odgovarajućeg područja, ili mora posjedovati, odnosno da je posjedovao odgovarajuću dozvolu i ovlaštenje, kao i tri godine radnog iskustva u zrakoplovstvu.

Rukovoditelj teorijske izobrazbe, pored toga što mora ispunjavati uvjete iz stavka 1. ovog članka mora imati i dvije godine radnog iskustva kao nastavnik teorijske izobrazbe.

Чланак 15.

Nastavnik teorijske izobrazbe može predavati najviše tri srodna teorijska predmeta.

Чланак 16.

Rukovoditelj letaćkom izobrazbom može biti osoba koja poseduje odgovarajuću dozvolu i ovlaštenje instruktora, odnosno nastavnika letenja.

Rukovoditelj letaćkom izobrazbom za stjecanje dozvole iz čl. 8. i 14. ovog pravilnika može biti instruktor, odnosno nastavnik letenja koji, pored toga što mora ispunjavati uvjete iz stavka 1. ovog članka, mora imati najmanje 1000, odnosno 300 sati letenja u svojstvu instruktora, odnosno nastavnika.

Чланак 17.

Instruktor, odnosno nastavnik letenja u jednoj skupini može poučavati najviše šest kandidata.

Чланак 18.

Rukovoditelj letaćkom i rukovoditelj teorijskom izobrazbom obvezni su pratiti nastavu, starati se o održavanju odgovarajuće razine izobrazbe, ovjerti izvješće o izobrazbi, provjeriti pojedine etape letačke izobrazbe i izvršiti završnu provjru kandidata na izobrazbi.

Чланак 19.

Središte za izobrazbu obvezno je osigurati:

- 1) nastavne planove i programe za svaku vrstu izobrazbe, koji obuhvataju: ciljeve i zadaće izobrazbe, plan izobrazbe, opis svake lekcije, način izvođenja nastave, sredstva i učila koja se koriste, način provjere po završetku pojedinih etapa izobrazbe, odnosno poslije završetka izobrazbe;
- 2) priručnike sa utvrđenim postupcima u letu i na zemlji, kao i u slučaju nužde;
- 3) literaturu za izobrazbu;
- 4) vođenje osobnih dosjea kandidata, koji obuhvataju: prijavu za izobrazbu, rješenje o prijemu na izobrazbu, liječničko uvjerenje, podatke o položenim ispitima, karton o školovanju, policu osiguranja kandidata i dr.;
- 5) vođenje dnevnika nastave;
- 6) vođenje dnevnika planova izobrazbe;
- 7) vođenje dnevnika letenja, odnosno padobranskih skokova;
- 8) vođenje naloga za letove izvan zone aerodroma i navigacijskih planova;
- 9) ubilježavanje nezgoda i nesreća u tjeku izobrazbe.

Чланак 20.

Središte za izobrazbu obvezno je da vodi registar kandidata na izobrazbi.

U registar kandidata unose se osobni podaci kandidata i podaci o trajanju izobrazbe, nastavniku, odnosno instruktoru koji obavlja izobrazbu, položenim ispitima, stupnju izobrazbe i vrsti poslova za koje je kandidat obrazovan.

Чланак 21.

Središte za izobrazbu je u obvezni da za svakog kandidata osigura:

- 1) preslik programa izobrazbe;
- 2) preslik sigurnosnih postupaka i kućnog reda središta za izobrazbu;
- 3) naputak za korištenje i postupke u nuždi za zrakoplov na kome će se kandidat poučavati;
- 4) naputak za korištenje aerodroma na kome će se obavljati izobrazba;
- 5) liste provjere redovitih i izvanrednih postupaka za zrakoplov na kome će se obavljati izobrazba.

Чланак 22.

Svakom kandidatu koji je završio izobrazbu za stjecanje dozvole, odnosno ovlaštenja, središte za izobrazbu izdaje potvrdu o stečenoj izobrazbi.

Potvrda iz stavka 1. ovog članka sadrži:

- 1) naziv središta,
- 2) matični broj iz registra izobrazbe i redni broj uvjerenja,
- 3) osobne podatke kandidata,
- 4) podatke o vrsti izobrazbe koju je završio kandidat,
- 5) nadnevak početka i završetka izobrazbe,
- 6) ocjene, po predmetima, i opći uspjeh kandidata.

Чланак 23.

Dozvola za rad središta za izobrazbu, na njegov zahtjev, izdaje Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine. Dozvola se izdaje sa rokom valjanosti od 12 mjeseci.

Чланак 24.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole podnose se sljedeća dokumenta:

- 1) rješenje o upisu u registar zrakoplovne organizacije, odnosno poduzeća koje izdaje mjerodavno tijelo;
- 2) priručnik o radu središta za izobrazbu;
- 3) popis stručnog osoblja koje će izvoditi teorijsku i praktičnu izobrazbu, s navođenjem njihove stručne spremlje i vrste dozvole i ovlaštenja koja posjeduju;
- 4) nastavni plan i program svih vrsta izobrazbe koji su usuglašeni s propisanim programima za izobrazbu zrakoplovnog osoblja;
- 5) popis i skice prostorija za izvođenje teorijske izobrazbe, kao i podaci o opremi iz članka 4. ovog Pravilnika;
- 6) popis zrakoplova na kojima će se poučavati kandidati, s podacima o tipu, modelu i opremi;
- 7) popis ostalih uređaja i učila za izvođenje teorijske i praktične izobrazbe za svaku vrstu izobrazbe.

Uz zahtjev za produljenje valjanosti dozvole, odnosno uz zahtjev za izmjenu dozvole središtu za izobrazbu druge vrste zrakoplovnog osoblja dostavljaju se:

- 1) dokazi da su promjene nastale u toku valjanosti uvjerenja sukladno sa ovim pravilnikom;
- 2) podatke o broju kandidata koji su položili ispit za stjecanje dozvole, odnosno ovlaštenja po završenoj izobrazbi u središtu za izobrazbu.

Članak 25.

Za slučaj nepoštivanja odredaba ovog pravilnika navedenih u ovom članku središtu za izobrazbu se može suspendirati ili trajno oduzeti odobrenje za rad:

- 1) ukoliko se promjene ne prijave Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH (članak 3. stavak 3.);
- 2) ukoliko pojedine etape izobrazbe obavljaju na drugom aerodromu u periodu duljem od 30 dana (članak 6. stavak 1.)
- 3) ukoliko ne osigura učila iz članka 7. ovog pravilnika;
- 4) ukoliko ne osigura nastavne planove i programe, priručnike i literaturu za izobrazbu, kao i vođenje osobnih dosjea kandidata, dnevnika nastave, dnevnika planova izobrazbe, dnevnika letenja, odnosno padobranskih skokova, naloga za let i ubilježavanja nezgoda i nesreća iz članka 19. ovog pravilnika;
- 5) ukoliko ne vodi registar kandidata na izobrazbi (članak 20.);
- 6) ukoliko za svakog kandidata ne osigura preslik programa izobrazbe, preslik sigurnosnih postupaka kućnog reda, naputak za korištenje i postupke u nuždi za zrakoplov, naputak za korištenje aerodroma liste provjere redovitih i izvanrednih postupaka za zrakoplov (članak 21.).

Članak 26.

Za slučaj nepoštivanja odredaba ovog pravilnika odgovornoj osobi u središtu za izobrazbu i rukovoditelju letачke i rukovoditelju teorijske izobrazbe može se suspendirati ili trajno oduzeti dozvola za rad.

Članak 27.

Središte za izobrazbu koje je uvjerenje steklo po odredbama "Pravilnika o uvjetima koje mora ispunjavati škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni list SFRJ", broj 72/91)", osposobljenost za izobrazbu zrakoplovnog osoblja usuglasiće se sa uvjetima propisanim ovim pravilnikom najdulje do sljedećeg produljenja odobrenja za rad.

Članak 28.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o uvjetima koje mora ispunjavati škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni list SFRJ", broj 72/91).

Članak 29.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Pravilnik objavit u službenim glasilima entiteta.

Broj 02.292.6-1253/04
23. rujna 2004. godine
Sarajevo

Generalni direktor
Dorde Ratkovic, v. r.

